

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti 2021

Foto: Klas Sjöberg

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Bedömning av det ekonomiska resultatet	3
Bedömning av resultat för verksamhetsmål	3
Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	3
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	5
Iakttagelser i 2020 års granskning	5
Syfte och revisionsfrågor	6
Revisionskriterier	6
Metod	7
3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige	8
Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten	8
Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet	8
Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål	12
Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning	13
4. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2020	15
5. Sammanfattande bedömningar	16
Svar på revisionsfrågor	16
Rekommendationer	16
Bilaga 1	18

1. Sammanfattande analys

Bedömning av det ekonomiska resultatet

Stora statsbidrag och en betydande värdeökning av regionens placeringar är till stor del förklaringen till styrelsens bedömning om att regionen får ett överskott på knappt 870 miljoner kronor vid årets slut. Styrelsen bedömer att verksamheterna kommer att ha ett underskott mot budget på -138 miljoner kronor vid årets slut.

Styrelsen bedömer att regionen har ett underliggande strukturellt underskott. Vi instämmer i den bedömningen. Vi är oroad över att regionens verksamheter fortsätter att redovisa underskott trots åtgärder och stora statliga bidrag. Vi bedömer att framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder.

Revisorerna har i flera år rekommenderat styrelsen att utveckla analyserna om orsakerna till brister i måluppfyllelsen och varför åtgärder inte varit tillräckliga. Analyserna är fortfarande för översiktliga. Utifrån delårsrapporten är det svårt att bedöma i vilken grad det ekonomiska resultatet har påverkats av pandemin, ökade statsbidrag, åtgärder i omställningsplanen eller av andra orsaker. Styrelsen redovisar översiktligt resultatet för de åtgärder som genomförts för att uppnå besparingar. Enligt styrelsen har åtgärderna haft en effekt på 88 procent. Samtidigt kan man läsa i delårsrapporten att pandemin medfört att flera åtgärder har varit svåra att genomföra. Styrelsen uppger att resultaten troligen skulle vara små om man räknade bort effekterna av pandemin. Styrelsen uppger också att det finns risk att omställningsarbetet behöver skjutas framåt i tiden för att verksamheten ska klara av att hantera den uppskjutna vården.

Vi instämmer med styrelsen om att pandemin har haft stor påverkan på vården. Det krävs stora ansträngningar för att regionen ska kunna möta de behov det finns av vård, utveckling, investeringar med mera och samtidigt klara en god ekonomi. De tillfälliga statsbidrag som regionen har fått år 2020 och 2021 kan inte förväntas ligga på samma höga nivåer kommande år.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Regionstyrelsen bedömer i delårsrapporten att sex av fullmäktiges tolv mål nås vid årets slut. Vår granskning visar att styrelsens uppföljning av verksamhetsmålen har stora brister. För majoriteten av målen saknas tillräckliga underlag. Det är därför inte möjligt att bedöma om resultaten är förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål.

Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av resultaten för de mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna har i flera år rekommenderat styrelsen att göra denna bedömning. Vi konstaterar att brister i definition och redovisning innebär att det inte är möjligt att uttala sig om verksamheten är genomförd i enlighet med god ekonomisk hushållning.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen:

- För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att klara sin budget och fullmäktiges mål. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och underlag för att följa upp målen.
- Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Regionstyrelsen har i ansvar att leda och samordna regionens angelägenheter utifrån fullmäktiges regionplan. I delårsrapporten per augusti ska styrelsen ge en samlad rapport till fullmäktige som redovisar verksamheternas resultat för januari till och med augusti samt prognoser om fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultaten i styrelsens delårsrapport per augusti är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat samt om räkenskaperna är rättvisande.

Iakttagelser i 2020 års granskning

Regionens verksamheter redovisade per augusti 2020 ett underskott mot budget på -310 miljoner kronor. Det största underskottet stod hälso- och sjukvårdsnämnden för, med en avvikelse på -305 miljoner kronor. Revisorerna bedömde att den ekonomiska situationen var mycket allvarlig. Utifrån delårsrapporten var det också svårt att bedöma i vilken grad det ekonomiska resultatet hade påverkats av pandemin, ökade statsbidrag, åtgärder i omställningsplanen eller av andra orsaker.

Revisorerna konstaterade att styrelsens redovisning i delårsrapporten av verksamhetsmålen inte var tillräcklig för att bedöma om resultaten var förenliga med fullmäktiges mål. Liksom tidigare år saknade delårsrapporten en samlad värdering av om målen för god ekonomisk hushållning hade uppnåtts.

Rekommendationer i 2020 års granskning

Revisorerna lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara fullmäktiges mål och budget. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål.
- Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Regionstyrelsens yttrande

I april 2021 yttrade sig regionstyrelsen över granskningen. Styrelsen instämde i huvudsak med revisorernas iakttagelser. Styrelsen kommenterade bland annat:

- Omställningsplanen var ett steg i styrelsens dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om åtgärder för att klara budgeten.
- Styrelsen hade prioriterat ett nytt digitalt stöd för planering och uppföljning.
- I regiondirektörens uppdrag att se över regionens styrmodell ingick att utveckla en samlad bedömning i delårsrapporterna om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen av delårsrapporten är översiktlig. Syftet är att ge underlag till revisorerna för deras samlade bedömning av om resultaten i delårsrapporten är förenliga med fullmäktiges mål. Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Är styrelsens redovisade resultat per augusti förenligt med fullmäktiges mål?
- Är styrelsens redovisade resultat per augusti förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
- Är det troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att uppnås vid årets slut?
 - Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att nås vid årets slut?
- Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?
 - Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål för ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?
- Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2020?

PwC har på uppdrag av revisorerna granskat om räkenskaperna är rättvisande och om delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Resultatet av PwC:s granskning redovisas i separat rapport (1/2021).

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 11 § 16 samt kap. 12 § 2
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) 13 kap. 1-2 §§
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation *R17, delårsrapport*

Metod

Granskningen är genomförd utifrån en dokumentanalys av regionstyrelsens delårsrapport per augusti 2021 till regionfullmäktige. Delårsrapporten till fullmäktige utgår från de delårsrapporter som samtliga styrelser och nämnder rapporterat till regionstyrelsen. Därför har vi även granskat styrelsernas och nämndernas delårsrapporter.

Under granskningen har vi stämt av med berörda tjänstepersoner i ekonomistaben. Regiondirektör, hälso- och sjukvårdsdirektör, regional utvecklingsdirektör, ekonomidirektör samt redovisningschef och strateger vid ekonomistaben har getts möjlighet att kvalitetssäkra rapporten. Arbetet med granskningen är i huvudsak genomfört av Malin Hedlund, Ingrid Lindberg och Richard Norberg på revisionskontoret.

3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige

Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten

I delårsrapporten informerade styrelsen översiktligt om verksamheten som hade genomförts under perioden. Bland annat nämnde styrelsen att:

- Pandemin hade inneburit fortsatt stora ansträngningar för att hantera patienter sjuka i covid-19. Pandemin hade också inneburit omfattande omställningsarbete med prioriteringar för att upprätthålla all nödvändig vård.
- Alla tre sjukhus hade haft hög belastning under sommarperioden. Förlossningen i Lycksele hade varit stängd vecka 30-32 på grund av barnmorskebrist.
- De stora vaccinationscentralerna i Umeå och Skellefteå hade fungerat över förväntan. Vaccinationscentralerna höll på att avvecklas och fortsatta vaccinationer skulle ges på hälsocentralerna.
- Tandvården hade börjat tillämpa stödteam för folkhälsoarbete och prevention samt kunskapsstyrning.
- Ett intensivt arbete med digitalisering hade pågått.
- Det regionala utvecklingsarbetet hade ställts om för att kunna fånga upp och mildra pandemins negativa effekter för företagen och kultursektorn.

Vår kommentar

Vi anser att redogörelsen i delårsrapporten av väsentliga händelser är för översiktlig.

Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet

Prognosen visar på ett betydande överskott vid årets slut

Regionfullmäktige budgeterade ett överskott med 158 miljoner kronor för år 2021. I delårsrapporten per augusti bedömde styrelsen att överskottet vid årets slut skulle uppgå till 869 miljoner kronor. Detta är ett budgetöverskott med 711 miljoner kronor. För perioden januari - augusti 2021 redovisade styrelsen ett överskott på 1 024 miljoner kronor. Det motsvarade ett budgetöverskott på 642 miljoner kronor.

Styrelsen förklarade överskottet med kostnadsminskningar, riktade statsbidrag och statliga pandemiersättningar. Styrelsen menade att detta kompenserade de negativa effekterna av pandemin. Även skatter och statsbidrag var högre än budgeterat. Dessutom redovisade regionen ett betydande överskott tack vare en positiv utveckling av regionens placeringar i värdepapper.

DRIFREDOVISNING (mkr)					
Verksamhetsområde	Utfall 2021-08	Utfall 2020-08	Kostnads- utveckling %	Budget- avvikelse	Budget 2021-08
Regionstyrelsen	-2 008	-1 901	5,6	-97	-1 911
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-3 609	-3 656	-1,3	-141	-3 469
Regionala utvecklingsnämnden	-253	-249	1,3	14	-267
Folkhögskolestyrelsen	-1	-4	-73,7	3	-4
Patientnämnden	-3	-3	-7,4	1	-4
Revision	-3	-4	-6,2	2	-5
Verksamhetens nettokostnader	-5 878	-5 817	1,0	-218	-5 660
Skatteintäkter	4 634	4 426		134	4 500
Generella statsbidrag och utjämn- ning	1 600	1 552		42	1 558
Verksamhetens resultat	356	160		-42	398
Finansiella intäkter	731	56		651	80
Finansiella kostnader	-63	-457		33	-96
Finansnetto	668	-402		684	-16
Totalt Region Västerbotten	1 024	-241		642	382

Källa: Delårsrapport per augusti 2021, Region Västerbotten

Styrelsen bedömer att regionen har ett strukturellt underskott

Styrelsen bedömde att regionen hade, om effekter av pandemin och andra tillfälliga poster räknades bort, ett strukturellt underskott på mellan 200 och 220 miljoner kronor. Bedömningen var oförändrad jämfört med år 2020. Enligt styrelsen berodde det strukturella underskottet på att kostnaderna för bemanningen var högre än budget.

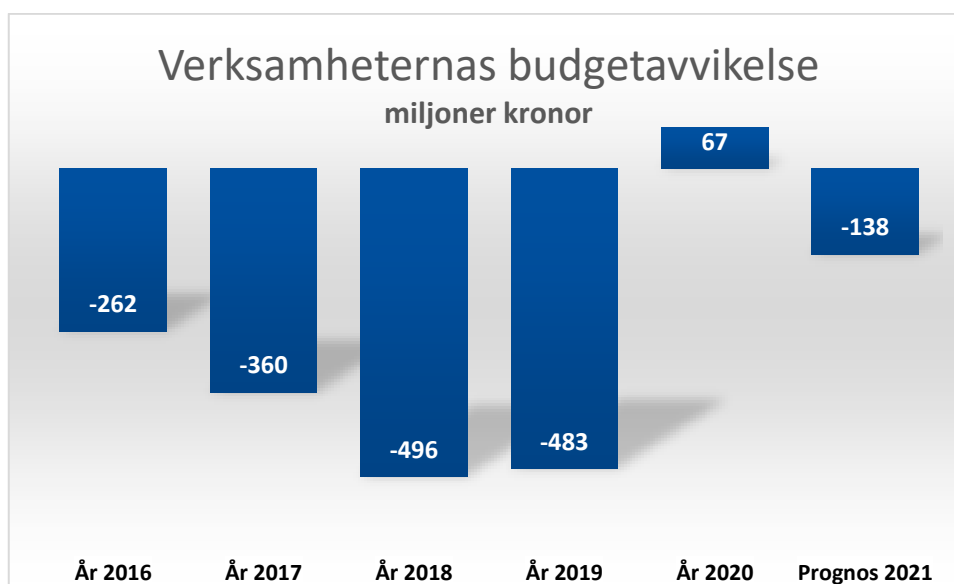
Styrelsen redovisade att omställningsplanen hade hög effekt

Inför år 2021 hade verksamheterna planerat åtgärder för omställningen till hållbar ekonomi för 175 miljoner kronor. Enligt delårsrapporten hade åtgärderna fram till augusti 2021 haft en effekt på 94 miljoner kronor, vilket motsvarade 88 procent av planen. Styrelsen uppgav att åtgärderna inom styrelsens ansvarsområde hade haft en effekt på 29 miljoner kronor per augusti 2021, varav kostnader för sjukresor stod för den största delen. Inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde hade åtgärderna haft en effekt på 65 miljoner kronor.

Effekterna av åtgärderna var enligt styrelsen till stor del påverkade av pandemin. Styrelsen uppgav i delårsrapporten att huvuddelen av åtgärderna handlade om minskad bemanning. Enligt styrelsen hade pandemin försvårat och försenat omställningsarbetet. Styrelsen bedömde att de ekonomiska effekterna av åtgärderna troligen var små om man bortsåg från effekter av pandemin. Styrelsen såg en risk att omställningsarbetet skulle behöva skjutas framåt i tiden för att verksamheten skulle klara av att hantera den uppskjutna vården.

Nämndernas ekonomi påverkades av statliga bidrag och andra tillfälliga poster

Verksamheterna i styrelser och nämnder har i flera år redovisat stora budgetunderskott. År 2020 redovisade dock styrelserna och nämnderna ett överskott till stor del tack vare statliga bidrag, men också på grund av ett förändrat beräkningsunderlag för pensioner. Prognosen i delårsrapporten per augusti 2021 visar att underskotten för verksamheterna finns kvar men är lägre än åren 2016–2019.

Sammanställning av styrelser och nämnders budgetavvikelse för åren 2016–2021

För perioden januari - augusti 2021 hade verksamheterna ett underskott på -218 miljoner kronor. Detta motsvarade en avvikelse på -3,8 procent. Styrelsen bedömer att verksamheternas underskott kommer att minska till -138 miljoner vid slutet av år 2021. För år 2020 var budgetavvikelsen per augusti -310 miljoner kronor.

I styrelser och nämnders resultat per augusti 2021 ingår liksom för år 2020 flera tillfälliga poster. Riktade statsbidrag för testning och vaccinering med 216 miljoner kronor bidrog positivt till resultatet. Pandemin påverkade verksamheternas kostnader både positivt och negativt. Resultatet påverkades också negativt av en engångskostnad på 326 miljoner kronor till följd av ett nationellt beslut om förändrat antagande vid beräkning av pensionsskulden.

Nettokostnadsutvecklingen per augusti 2021 var 1 procent. Intäkterna hade ökat med 32 procent främst tack vare statliga bidrag. Kostnaderna hade ökat med 9 procent jämfört med samma period år 2020. För att klara budgeten behövde verksamheternas nettokostnadsutveckling per augusti 2021 ha varit negativ med -2,7 procent. Per augusti 2020 var nettokostnadsutvecklingen 0,7 procent.

Den största avvikelsen mot budget finns för personalkostnader som hade ett underskott med 152 miljoner kronor, exkluderat engångskostnaden för pensioner. Det var en ökning med 5,5 procent jämfört med samma period föregående år. Kostnaderna för hyrpersonal ökade med 8 procent jämfört med samma period förra året.

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden hade underskott

Regionstyrelsen som nämnd redovisade per augusti 2021 ett underskott mot budget på -97 miljoner kronor, vilket motsvarade -5,1 procent. Den negativa avvikelsen förklaras av en engångseffekt på pensionskostnaderna på 326 miljoner kronor. Nettokostnadsutvecklingen för regionstyrelsen som nämnd uppgick till 5,6 procent. Per augusti 2020 hade regionstyrelsen ett överskott med 18 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade per augusti 2021 ett budgetunderskott på -141 miljoner kronor, vilket motsvarade -4,1 procent. Nämndens nettokostnader minskade med 1,3 procent jämfört med föregående år, vilket till stor del förklaras av kompensationen från staten för provtagning och testning i samband med

pandemin. Per augusti 2020 hade nämnden ett underskott på -305 miljoner kronor.

Övriga styrelser och nämnder hade överskott

Övriga styrelser och nämnder redovisade tillsammans en positiv avvikelse på cirka 20 miljoner kronor per augusti 2021, varav regionala utvecklingsnämnden stod för 14 miljoner.

Styrelsens prognos visade på ett positivt balanskravsresultat

Styrelsen beräknade att balanskravsresultatet, det vill säga resultatet rensat för orealiserade vinster och förluster i värdepapper, skulle uppgå till 168 miljoner kronor vid årets slut. Om balanskravsresultatet är negativt ska det återställas inom tre år. Regionen har inget ackumulerat negativt balanskravsresultat att återställa.

Vår kommentar

Styrelsens prognos visar ett positivt resultat vid årets slut. Detta förklaras till stor del av tillkommande statsbidrag och en betydande värdeökning av regionens värdepapper. Vi instämmer i styrelsens bedömning om att det finns ett underliggande strukturellt underskott. Vi är oroad över att regionens verksamheter, främst inom hälso- och sjukvårdsnämnden, fortsätter att redovisa budgetunderskott trots åtgärder för en hållbar ekonomi och stora statliga bidrag.

I styrelsers och nämnders resultat per augusti 2021 ingår flera tillfälliga poster. Det gör det svårt att dra tydliga slutsatser av resultatet. Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att utveckla analyserna om orsakerna till brister i måluppfyllelsen och varför inte åtgärder varit tillräckliga. Vår bedömning är att analyserna fortfarande inte är tillräckliga.

De tillfälliga statsbidragen kan inte förväntas ligga på samma höga nivå kommande år. Det kommer att krävas att regionen genomför avsevärda effektiviseringar framöver för att tillgodose ett ökat vårdbehov, hantera den uppskjutna vården, tillgodose behov av stora investeringar och samtidigt klara en god ekonomisk hushållning.

Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål

Regionstyrelsen gjorde i delårsrapporten ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål vid årets slut. Styrelsen redovisade sin bedömning av måluppfyllelsen för var och ett av fullmäktiges tolv mål. Styrelsen bedömde att sex av tolv mål skulle uppnås vid årets slut. Övriga sex mål skulle delvis uppnås vid årets slut.

Styrelsen informerade översiktligt inom varje mål om vilka aktiviteter som verksamheterna hade genomfört under perioden. För några av målen uppgav styrelsen att pandemin hade påverkat möjligheten att genomföra planerad verksamhet. För något mål framgick åtgärder för att förbättra resultatet.

I tabellen redovisar vi styrelsens bedömningar om fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Regionfullmäktiges mål	Regionstyrelsens prognos vid årets slut
1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	● Målet uppfylls delvis
2. Västerbotten är det barnvänligaste länet	● Målet uppfylls delvis
3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	● Målet uppfylls
4. Västerbotten är en ledande miljöregion	● Målet uppfylls delvis
5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	● Målet uppfylls
6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet	● Målet uppfylls delvis
7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	● Målet uppfylls delvis
8. Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	● Målet uppfylls
9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	● Målet uppfylls
10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	● Målet uppfylls
11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till	● Målet uppfylls delvis
12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	● Målet uppfylls

Styrelsen uppgav att bedömningarna utgick från en viktad sammanvägning av bedömningar i styrelsernas och nämndernas delårsrapporter per augusti. I delårsrapporten redogjorde styrelsen inte för hur denna viktning var genomförd. För varje mål redogjorde styrelsen för vilka bedömningar som styrelserna och nämnderna hade lämnat samt vilken sammantagen bedömning av målet som styrelsen gjorde (se mer i bilaga 1).

Styrelsens uppföljning av resultaten bestod av en sammanställning av hur många av styrelsernas och nämndernas indikatorer som var uppfyllda. I en bilaga till

delårsrapporten redovisade styrelsen resultaten för cirka 100 indikatorer. Av dessa hade regionens största nämnd, hälso- och sjukvårdsnämnden, endast följt upp fem indikatorer. Regionstyrelsen hade följt upp tio indikatorer i sin delårsrapport som nämnd. Övriga indikatorer hade framför allt regionala utvecklingsnämnden och folkhögskolestyrelsen följt upp. Enligt regionstyrelsens sammanställning var omkring 65 procent av de cirka 100 indikatorerna uppnådda per augusti. Styrelsen gjorde ingen samlad bedömning av resultatet per augusti för verksamhetsmålen.

Regionstyrelsens underlag hade brister

Vi har granskat styrelsernas och nämndernas delårsrapporter per augusti för att kunna bedöma de underlag som styrelsen utgått från i sina bedömningar av fullmäktiges mål. Granskningen visar:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden saknade underlag för att kunna bedöma målpuppfyllelsen vid årets slut. Nämnden uppgav i sin delårsrapport att det var svårt att bedöma resultaten för verksamhetsmålen eftersom de endast följde upp några få indikatorer per augusti.
- Regionstyrelsen bedömde resultaten vid årets slut för flera mål utan att följa upp några indikatorer.
- Styrelserna och nämnderna redovisade inga samlade resultat per augusti för fullmäktiges mål. Regionstyrelsen anger i sina anvisningar för år 2021 att styrelserna och nämnderna ska redogöra för en samlad bedömning av verksamhetens resultat.

Styrelsen har inte kommenterat i delårsrapporten till fullmäktige att det fanns brister i underlagen från styrelserna och nämnderna. Delårsrapporten till fullmäktige innehåller inte heller någon samlad redogörelse för varje styrelses och nämnds resultat per augusti och prognos vid årets slut.

Vår kommentar

Regionstyrelsens uppföljning i delårsrapporten av resultaten för verksamhetsmålen är inte tillräckligt utvecklad. Utifrån delårsrapporten är det inte möjligt att bedöma om resultaten är förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. I allt för stor utsträckning saknar regionstyrelsen underlag för att bedöma resultatet per augusti och göra prognoser om resultaten vid årets slut. I delårsrapporten saknas också styrelsens samlade bedömningar om resultaten för verksamhetsmålen är tillräckliga.

Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning

Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. Bedömningen ska utgå från både ett verksamhetsmässigt och ett finansiellt perspektiv. I delårsrapporten bedömer styrelsen de finansiella målen separat.

Fullmäktige har i regionplanen för år 2021 beslutat om fyra finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I delårsrapporten gör styrelsen följande avstämning mot de finansiella målen:

Finansiellt mål	Regionstyrelsen prognos	Regionstyrelsens bedömning
Resultatmål Styrelser och nämnder ska redovisa ett resultat som minst motsvarar budgeterat resultat.	Prognosen visar negativ avvikelse mot budget på 138 miljoner kronor för styrelser och nämnder. Verksamhetens resultat bedöms däremot bli positivt med 47 miljoner kronor.	 Målet uppfylls delvis
Pensionsskuldsmål Totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2021 vara finansierat till minst 50 procent.	Per augusti är pensionsåtagandet finansierat till 50 procent. Prognosen är att målet kan uppfyllas.	 Målet uppfylls delvis
Finansieringsmål År 2021 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till minst 100 procent.	Självfinansieringsgraden beräknas uppgå till 162 procent vid årets utgång.	 Målet uppfylls
Skuldsättningsmål År 2021 ska den räntebärande låneskulden, exklusive pensionskulden, högst uppgå till 38 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Den räntebärande låneskulden prognostiseras uppgå till 2 400 miljoner kronor vid 2021 års utgång. Detta motsvarar 26 procent av de beräknade skatteintäkterna och generella statsbidragen.	 Målet uppfylls

Vår kommentar

Vi instämmer delvis i regionstyrelsens bedömningar av resultaten för de finansiella målen. Vi bedömer att målet om att styrelser och nämnder ska ha ett resultat som minst motsvarar budgeterat resultat inte uppnås för år 2021. Vår bedömning baseras på prognosen om att styrelser och nämnder kommer att ha underskott. Vi instämmer i bedömningen att pensionsskuldsmålet kan uppnås samt att finansieringsmålet och skuldsättningsmålet kommer att uppnås för år 2021.

Delårsrapporten per augusti 2021 saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av resultaten för de mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Vi konstaterar att brister i definition och redovisning innebär att det inte är möjligt att uttala sig om verksamheten är genomförd i enlighet med god ekonomisk hushållning.

Revisorerna har i flera år rekommenderat styrelsen att göra en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning har både verksamhetsmässiga och finansiella perspektiv. För att överensstämja med kravet i Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 "Delårsrapport", ska delårsrapporten innehålla upplysningar om regionens förväntade utveckling utifrån målen om god ekonomisk hushållning. För att kunna göra en samlad bedömning bör regionen definiera vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning framgår inte av delårsrapporten.

4. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2020

I tabellen har vi sammanställt om styrelsen vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning.

Rekommendationer 2020 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara fullmäktiges mål och budget. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.	Nej	Det krävs stora ansträngningar för att framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden ska kunna möta behov av vård, utveckling med mer inom avsatt budget.
Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.	Nej	Analyserna är fortfarande för översiktliga. Utifrån delårsrapporten är det svårt att bedöma i vilken grad det ekonomiska resultatet har påverkats av pandemin, ökade statsbidrag, åtgärder i omställningsplanen eller av andra orsaker.
Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål.	Delvis	Positivt är att regionstyrelsen i samband med delårsrapporten per april 2021 informerat fullmäktige om att hälso- och sjukvårdsnämnden inte klarar sin budget. Styrelsens och nämndens plan var under hösten accelerera tidigare beslutade åtgärder. Vi anser att det är en brist att styrelsen och nämnden inte lämnade förslag till fullmäktige om konkreta åtgärder för att komma till rätta med nämndens budgetunderskott. I sina delårsrapporter bedömde både nämnden och styrelsen att åtgärder i omställningsplanen var svåra att genomföra på grund av pandemin och uppskjuten vård.
Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.	Nej	Det saknades underlag för att följa upp flera av fullmäktiges mål.
Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.	Nej	Delårsrapporten saknade en samlad utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut.

Vår kommentar

Flera av de brister som identifierades i granskningen av delårsrapporten per augusti 2020 kvarstår.

5. Sammanfattande bedömningar

Svar på revisionsfrågor

Nedan ger vi svar på våra revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2021 förenligt med fullmäktiges mål?		Resultaten för de finansiella målen är endast delvis uppfyllda. För verksamhetsmålen är redovisningen inte tillräckligt utvecklad för att man ska kunna göra bedömningar om resultaten.
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2021 förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?	-	Brister i definition och redovisning innebär att det inte är möjligt att uttala sig om verksamheten är genomförd i enlighet med god ekonomisk hushållning.
Är det troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att uppnås vid årets slut?	-	Regionstyrelsens redovisning är inte tillräcklig för att bedöma om verksamhetsmålen är förenliga med fullmäktiges mål.
Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?	-	Brister i definition och redovisning innebär att det inte är möjligt att uttala sig om verksamheten är genomförd i enlighet med god ekonomisk hushållning.
Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2020?		De brister som vi uppmärksammade år 2020 kvarstår i huvudsak.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen:

- För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att klara sin budget och fullmäktiges mål. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och underlag för att följa upp målen.
- Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Umeå den 1 november 2021

Malin Hedlund
Sakkunnig

Ingrid Lindberg
Sakkunnig

Richard Norberg
Certifierad kommunal
revisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

I tabellen redovisar vi regionstyrelsens samlade bedömning av fullmäktiges verksamhetsmål, vilka nämnder som ingått i styrelsens bedömning samt nämndernas prognoser. I kolumnen "indikatorer" anger vi hur många indikatorer som styrelsen redovisade resultat för i delårsrapporten.

Regionstyrelsens samlade bedömning	Regionstyrelsens redovisning	
	Nämndernas prognoser	Indikatorer
● 1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	RS kommer inte nå målet PN kommer nå målet FHS kommer nå målet	9
● 2. Västerbotten är det barnvänligaste länet	RS kommer delvis nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet PN kommer nå målet	7
● 3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	RS kommer nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet PN kommer nå målet	11
● 4. Västerbotten är en ledande miljöregion	RS kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	10
● 5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	RS kommer delvis nå målet HSN kommer nå målet PN kommer nå målet	5
● 6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet	RS kommer delvis nå målet HSN kommer delvis nå målet	1
● 7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	RS kommer delvis nå målet FHS kommer delvis nå målet	5
● 8. Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	RS kommer nå målet HSN kommer delvis nå målet RUN kommer delvis nå målet PN kommer nå målet FHS kommer nå målet	12
● 9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	RS kommer nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	6
● 10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	RS kommer nå målet RUN kommer nå målet FHS kommer delvis nå målet	9
● 11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till	RS kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	4
● 12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	RUN kommer nå målet	10